

OTSUS

Vaidlustusaja number	267-25/301169
Otsuse kuupäev	23.12.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Meridein Grupp OÜ vaidlustus Päästeameti riigihankes „Mehitamata õhusõidukite ostmine (kordus)“ (viitenumber 301169) hankija otsustele tunnistada vastavaks ja edukaks Market Group OÜ pakkumus ning kvalifitseerida Market Group OÜ ja jätta ta kõrvaldamata.
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Meridein Grupp OÜ, esindaja vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer Hankija, Päästeamet, esindajad vandeadvokaadid Kadri Härginen ja Mario Sõrm Kolmas isik, Market Group OÜ, esindajad vandeadvokaat Kadri Matteus ja advokaat Merily Tamm
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata Meridein Grupp OÜ vaidlustus Päästeameti riigihankes „Mehitamata õhusõidukite ostmine (kordus)“ (viitenumber 301169).
2. Mõista Meridein Grupp OÜ-lt Päästeameti kasuks välja Päästeameti lepinguliste esindajate kulud 3471 eurot (käibemaksuga).
3. Mõista Meridein Grupp OÜ-lt Market Group OÜ kasuks välja Market Group OÜ lepinguliste esindajate kulud 2280 eurot (käibemaksuta).
4. Jätta Meridein Grupp OÜ poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei

esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 10.10.2025 avaldas Päästeamet (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega riigihanke „Mehitamata õhusõidukite ostmine (kordus)“ (viitenumber 301169) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Tehniline kirjeldus (edaspidi TK) ja Hankepass täiendavate selgitustega (edaspidi Hankepass).

Riigihange on korraldatud raamlepingu sõlmimiseks.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 27.10.2025, esitasid pakkumused Meridein Grupp OÜ ja Market Group OÜ.

2. 12.11.2025 otsusega tunnistas Hankija vastavaks ja edukaks Market Group OÜ pakkumuse, kvalifitseeris Market Group OÜ ja jättis Market Group OÜ kõrvaldamata.

3. 24.11.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Meridein Grupp OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele tunnistada vastavaks ja edukaks Market Group OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus, kvalifitseerida Kolmas isik ja jätta ta kõrvaldamata.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 01.12.2025 kirjaga nr 12.2-10/267 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 04.12.2025 ja neile vastamiseks 09.12.2025. Vaidlustaja taotluse alusel pikendas vaidlustuskomisjon täiendava seisukoha esitamise aega kuni 05.12.2025 ja sellele vastamise tähtaega kuni 10.12.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ja menetluskulude nimekirja Vaidlustaja, Hankija ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ja menetluskulude nimekirja Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Meridein Grupp OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Kolmanda isiku pakkumus on mittevastav ning põhjendamatult madala maksumusega. Kolmandal isikul puudub nõutud kvalifikatsioon. Sellest tulenevalt on ka kõrvaldamata jätmise otsus õigustvastane.

5.2. TK p-i 1.9 järgi on edukas pakkuja kohustatud viima läbi kasutajakoolituse mõlema ostetava drooni komplekti kohta. TK p-i 1.10 järgi peab edukas pakkuja koostama mõlema drooni komplekti kohta videona salvestatud koolitusmaterjali. Viidatud TK punktid on suunatud lepingu täitmise perioodi. Kohtupraktikas on selgitatud, et kui ei ole eluliselt usutav, et pakkuja tulevikku suunatud tingimusi täita suudab, peab hankija hoolsuskohustusest ja võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevalt nõudma pakkujalt selgitusi ja tõendeid¹.

Hankijal pidi tekkima kahtlus selles, kuidas Kolmas isik suudab TK p-te 1.9 ja 1.10 täita, kuna Kolmanda isiku tegevusalaks on spetsialiseerimata jaemüügi vahendusteenus. Kolmanda isiku senine kogemus on RHR-i kohaselt akujaamade (riigihange viitenumbriga 300951) ning

---

¹TlnHko 3-23-2824, p 35.

tööriistade ja materjalide (riigihange viitenumbriga 290225) müük. Kolmandal isikul puuduvad teoreetilised ja praktilised teadmised ning vajalik isikkoosseis, et kedagi droonide kasutamisel koolitada.

5.3. TK p-ides 1.9 ja 1.10 sätestatud kohustuste täitmine eeldab droonitehnika praktilist tundmist, drooninduse regulatsioonide ja ohutusnõuete detailset mõistmist ning oskust neid teadmisi edasi anda nii õppeprotsessis kui ka struktureeritud videomaterjalina.

Isegi kui Kolmas isik on kaasanud lepingu täitmisse alltöövõtja (droonide edasimüüja), siis puudub Vaidlustajale teadaolevalt ka sellel alltöövõtjal võimekus koolitust pakkuda ja koolitusmaterjali koostada. Alltöövõtjal ei ole A1/A2/A3 kaugpiloodi pädevusi ega erikategooria pädevustunnistusi.

5.4. Kuna Kolmandal isikul puudub varasem kogemus droonialaste koolituste läbiviimisel, samuti puuduvad tõendatavad pädevused, mis kinnitaksid tema suutlikkust õpetada droonide praktilist käsitlemist või koostada kasutusjuhendeid, pidanuks Hankija küsima TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmise kohta selgitust. Kuna Vaidlustajale teadaolevat Hankija seda teinud pole, on Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine õigusvastane.

5.5. Vaidlustajal on põhjust kahelda Kolmanda isiku pakutud droonide vastavuses teistele TK tingimustele, seda nii üldtingimuste (TK p-id 2.1 ja 3.1), droonide tehniliste parameetrite (TK p-id 2.2 ja 2.3), droonide aku (TK p-id 2.3 ja 3.3), FPV prillide (TK p 3.4), juhtpuldi (TK p-id 2.4 ja 3.5), kombineeritud kaamera (TK p 2.5), kaamera (TK p 3.6), transpordikohvri (TK p 2.6) kui lisaseadmete (TK p-id 2.7 ja 3.8) osas. Pakkumuste vastavuse kontroll peab olema sisuline ega tohi piirduda vaid pakkuja kinnitustega.

5.6. Kuna Hankijal pidi tekkima kahtlus selles, kuidas suudab Kolmas isik täita TK p-te 1.9 ja 1.10, pidi tal tekkima kahtlus ka Kolmanda isiku pakkumuse maksumuses. Hankija pidanuks küsima Kolmandalt isikult selgitust (RHS § 115 lg 1), kuid pole seda teinud. Kuigi Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuse erinevus ei ole protsentuaalselt märgiline (Vaidlustaja 92,28 punkti, Kolmas isik 99,44 punkti), ei välista see kahtluse tekkimist Kolmanda isiku pakutud maksumuse tõsiseltvõetavuse kohta, kuna Vaidlustaja ja Kolmanda isiku algpunkt lepingu täitmisel pole võrreldav.

5.7. Kolmanda isiku pakutud maksumus ei kata drooni müügist tõenäoliselt saadava kasumiga valdkonna tavapäraseid kulusid ega teeni kasumit. Olukorras, kus Kolmanda isiku pakkumus on Vaidlustaja pakkumusest odavam, samas kannab ta lepingu täitmisega seoses oluliselt suuremat investeeeringu kulu, pidanuks Hankijal tekkima kahtlus, mis ajendab teda küsima Kolmandalt isikult selgitust.

5.8. Kvalifitseerimise tingimuse „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ kohaselt peab pakkujal olema varasem droonide müümise ja tarnimise kogemus. Piisavaks kogemuseks loetakse, kui pakkuja on riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud nõuetekohaselt vähemalt 3 droonide müügitehingut.

Vaidlustajale teadaolevalt Kolmandal isikul selline kogemus puudub. Hankija ei ole Kolmandal isikul kvalifikatsiooni olemasolu sisuliselt kontrollinud. Hankija on kohustatud nõudma edukalt pakkujalt kinnitustele vastavate dokumentide esitamist (RHS § 104 lg 8).

5.9. Kolmas isik ei saanud tugineda ka teise ettevõtja vahenditele, kuna Vaidlustajale teadaolevalt puudub nõutud kogemus ka Kolmanda isiku alltöövõtjal.

Arvestades, et lepingu esemeks on droonide müük ja tarne ning kvalifitseerimise tingimus on samuti suunatud droonide müügi ja tarne kogemusele, peab alltöövõtja isiklikult täitma põhimõtteliselt kogu lepingut. Vaidlustajal on põhjust arvata, et tegelikult nii pole. Hankija pole ilmselt kindlaks teinudki, millises osakaalus Kolmas isik ja tema alltöövõtja lepingut täidavad.

5.10. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus on õigusvastane juba otsuste järgnevuse põhimõttest tulenevalt.

5.11. Vaidlustajal on põhjust kahelda ka selles, kas Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses kaasatud alltöövõtja hankepassi (RHS § 104 lg 4) ja kas Hankija on kontrollinud alltöövõtja puhul kohustuslike ja vabatahtlike kõrvaldamise aluste olemasolu (RHS § 103 lg 5).

5.12. Vaidlustaja nõuab talle järgmise teabe väljastamist:

- 1) Kolmanda isiku pakutud droonide mudelid ja tootja;
- 2) Kolmanda isiku ja Hankija vaheline teabevahetus;
- 3) Kolmanda isiku esitatud tehnilise kirjelduse vorm;
- 4) hankepass alltöövõtja kohta, kellele Kolmas isik tugineb kvalifitseerimise tingimuste täitmisel;
- 5) Hankija dokumendid, millest nähtuvad kaalutlused vastavuse kontrolli, maksumuse, kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise osas.

Pakkumus on konfidentsiaalne ainult kuni edukaks tunnistamise otsuse tegemiseni (RHS § 110 lg 5). Nõutud teabes pole ka midagi sellist, mida saaks käsitleda ärisaladusena EKTÄKS § 5 lg 2 mõistes.

5.13. 05.12.2025 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.13.1. Hankija leiab, et vaidlustust ei saa läbi vaadata, kuna Vaidlustaja väited põhinevad kahtlustel. Kolmas isik väidab sama, kuid üksnes pakkumuse TK-le vastavuse osas. Mõlemad eksivad. Suuremas osas ei saagi vaidlustus põhineda muul kui kahtlustel, kuna Vaidlustajal puudub ligipääs Kolmanda isiku pakkumusele.

5.13.2. Tõsi pole Hankija väide, et kahtlustel põhinevat vaidlustust oleks pretsedenditu menetleda. Vaidlustuskomisjon on kohustatud tagama omal algatusel asja lahendamiseks oluliste asjaolude väljaselgitamise, kogudes vajaduse korral tõendeid ise või tehes nende esitamise kohustuseks menetlusosalistele (RHS § 194 lg 1).

5.13.3. Vaidlustuskomisjon ei ole esitanud sisulisi põhjendusi Vaidlustaja teabe väljastamise taotluse rahuldamata jätmise kohta, kuid on andnud teada, et jätab taotluse rahuldamata.

5.13.4. Pakkuja on kohustatud põhjendama teabe määramist ärisaladuseks. Hankija tugines teabe väljastamata jätmisel Kolmanda isiku seisukohale, kuid Kolmas isik ei ole sisuliselt põhjendanudki seda, miks on nõutud teave tema ärisaladus. Hankemenetluses esitatud andmed ja dokumendid ei ole tervikuna Kolmanda isiku ärisaladuseks ainuüksi seetõttu, et Kolmas isik nii väidab.

5.13.5. Vaidlustaja jääb seisukohale, et Hankija pole nõuetekohaselt kontrollinud, kuidas suudab Kolmas isik täita koolitusega (TK p 1.9) ja koolitusmaterjalidega (TK p 1.10) seotud kohustusi.

5.13.6. Kolmanda isiku senine tegevus on peamiselt XML-põhine e-kaubandus, s.o kataloogtoodete edasimüük. Sõlmitav leping ei hõlma üksnes droonide tarnet, vaid märkimisväärselt laiemaid kohustusi.

5.13.7. Esimese tellimusega ostetavad droonid (25—35 tk) tuleb Hankijale üle anda hiljemalt 1 kalendrikuu jooksul ning edaspidi tellitavad droonid tuleb Hankijale üle anda üldjuhul samuti 1 kalendrikuu jooksul tellimuse esitamisest (TK p-id 1.1—1.3). Kolmandal isikul puudub tellimuste täitmiseks vajalik laovarude kogemus selliste kogustega, samuti tööjõud tellimusi nõutud aja jooksul täita. Samaväärselt nõuab pidevat tehnilist võimekust, varuosade

kättesaadavust ja tootjatuge garantiihaldus (p 1.7). Hankijal pidi tekkima kahtlus lepingu täitmise võimekuses, mis ajendab teda küsima selgitusi.

5.13.8. Hankija väidab, et kuna Kolmanda isiku ja Vaidlustaja pakkumuste maksumustes ei ole silmatorkavat hinnaerinevust, ei pidanud Hankijal tekkima RHS § 115 lg 1 mõttes kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses. Isegi kui lähtuda kahtluse tekke sisustamisel üksnes Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste hinnaerinevusest, pidanuks Hankijal tekkima alapakkumuse kahtlus.

Kriteerium	Vaidlustaja komplektihind	Kolmanda isiku komplektihind
Esimene tellimus (droon 1)	5139 eurot	5187 eurot
Esimene tellimus (droon 2)	2449 eurot	1998 eurot
Edaspidised tellimused (droon 1)	6499 eurot	5187 eurot
Edaspidised tellimused (droon 2)	2449 eurot	1998 eurot

Esimene tellimus, millega tarnitakse 20—30 drooni nr 1 komplekti ja 1—5 drooni nr 2 komplekti, moodustab raamlepingu maksumusest (600 000 eurot) väikese osa. Kolmanda isiku pakutud maksumuste juures on esimese tellimuse maksumus 105 738—165 600 eurot. Vaidlustaja puhul on vahemik 105 229—166 415 eurot.

Seega jääb raamlepingu maksumusest alles ca 495 000—435 000 eurot. Selle mahu eest asub Hankija tellima „edaspidiste tellimuste“ komplektihinna alusel. Kolmanda isiku drooni nr 1 komplektihind on Vaidlustajaga võrreldes 20,2% odavam ja drooni nr 2 komplektihind 18,42% odavam. Seejuures võib eeldada, et Hankija ostab drooni nr 1 komplekte oluliselt suuremas mahus, arvestades et esimese tellimuse juures on osakaal 10:1 (vahemikkude keskmiste järgi 25:2,5).

Need erinevused pakkumuste maksumuses pidanuksid tekitama Hankijas kahtluse isegi siis, kui riigihankes konkureeriks kaks analoogset ettevõtjat. Seda enam pidi Hankijal kahtlus tekkima praegusel juhul, kus Kolmanda isiku lähtekoht hinna kujundamisel ei ole Vaidlustajaga võrreldav. Kolmas isik peab hakkama lepingu täitmise võimekust tekitama: värbama koolitajad, videotootjad, tehnilise personali droonide komplekteerimiseks ja seadistamiseks, tagama tööjõu garantiiteenuse osutamiseks jmt. Teisisõnu, looma uue ärimudeli. Vaidlustajal sellist kulusurvet ei ole.

5.13.9. Kolmas isik on möönnud, et esitaski alapakkumuse: *Samuti ei riiva kolmanda isiku pakutud hind konkurentsi, [vaid vastupidi]. Konkurentsi kahjustamiseks ei saa pidada igasugust alapakkumuse tegija turuosa suurenemist.* Alapakkumuse tegemine iseenesest ei ole riigihangetes keelatud. Küll aga peab ristsubsideerimise korral pakkuja hankijale veenvalt näitama, et ta on suuteline sel teel hanklepingu täitmise kulud katma. Kuna Hankija ei ole Kolmandalt isikult selgitusi küsinudki, ei ole Kolmas isik saanud seda Hankijale selgitada.

6. Hankija, **Päästeamet**, vaidleb vaidlustusele vastu paludes jätta vaidlustus RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel läbi vaatamata või alternatiivselt rahuldamata.

6.1. Vaidlustus on spekulatiivne. Vaidlustaja etteheited on esitatud väljenduse *Vaidlustajal on põhjust kahelda* kaudu. Vaidlustaja kahtleb Kolmanda isiku pakkumuse vastavuses 14-le TK nõudele, alltöövõtja poolt hanklepingu täitmises ning selles, kas alltöövõtja kohta on esitatud hankepass. Täiesti põhistamata on ka Vaidlustaja väited sellest, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madal. Üldsõnalisel kahtlusel põhinevad ka Vaidlustaja väited, et Vaidlustaja ei suuda täita TK p-te 1.9 ja 1.10.

6.2. Konkreetsete etteheidete esitamise kohustus tähendab seda, et vaidlustuses sisalduv etteheide ei saa olla abstraktne ega põhineda kahtlustel ja spekulatsioonidel.

Hankija hinnangul ei saa vaidlustust, mille keskne motiiv on Vaidlustaja põhjus kahelda, läbi vaadata.

6.3. Kui vaidlustuskomisjon leiab, et vaidlustus tuleb läbi vaadata, tuleb see jätta rahuldamata. TK p-id 1.9 ja 1.10 suunatud reguleerima lepingu täitmise perioodi. Hankijal on ebamõistlik reguleerida sellise tingimuse kontrollimist nt tõendite esitamise kaudu, kui tingimuse täitmises saab veenduda alles siis, kui tingimust täitma asutakse. Hankija ei kontrolli hankemenetluses neid tingimusi, mis on suunatud hankelepingu täitmisele ja millele vastavuses ei saa Hankija hankemenetluse käigus kuidagi ka veenduda. Pakkumuse vastavustingimus väljendub tingimuses, mis peab olema täidetud pakkumuse esitamise hetkel.

6.4. Menetlusosaliste vahel ei ole vaidlust selles, et TK p-id 1.9 ja 1.10 on tingimused, mis on suunatud hankelepingu täitmisele. Seega Vaidlustaja ainsaks väiteks on, et mingil põhjusel pidi Hankijal siingi tekkima kahtlus, kuidas Kolmas isik neid nõudeid täita suudab ja asuma välja selgitama, kas Kolmas isik on nende ülesannete täitmiseks võimeline. Hankijal lasus kohustus kontrollida pakkumuse vastavust hankemenetluse käigus esitatud dokumentide põhjal ja tal puudus kohustus viia läbi põhjalikumat uurimist pakkumuse tegeliku vastavuse tuvastamiseks ning seda oli ka Hankija teinud.

6.5. Hankija on Riigihankes kontrollinud pakkumuste, sh Kolmanda isiku pakkumuse, vastavust lähtudes reeglitest, mis tulenesid seadusest ning mille Hankija oli RHAD-is ette näinud. TK p-id 1.9 ja 1.10 on suunatud hankelepingu täitmise etappi, mistõttu ei ole Hankija ette näinud, et pakkujad peaksid esitama mingeid spetsiifilisi tõendeid selle kohta, kuidas pakkujad kavatsevad neid tingimusi tulevikus täita. Hankija on nende tingimuste osas ette näinud, et pakkuja peab esitama üksnes kinnituse.

6.6. Vaidlustaja üldised väited, et Hankija pole Kolmanda isiku pakutud droonide vastavust kontrollinud, ei põhine mitte millelgi. Hankija on kontrollinud kõigi pakkumuste vastavust lähtudes RHAD-is kehtestatud nõuetest. Seda ei väära ka Vaidlustaja väited sellest, kuidas pakkumuste vastavuse kontroll ei tohi piirduda ainult kinnitustega.

6.7. Hankija võib oma kaalutusõiguse alusel, otsustada, kuidas ta pakkumuste vastavust kontrollib. Hankija on määratlenud, milliste nõuete kohta tuleb esitada kinnitusi ja mille kohta andmeid ning tõendeid. Kui Vaidlustaja leiab, et Hankija pidanuks RHAD-is sätestama nt mingite tõendite esitamise kohustuse, millega pakkujad pidanuks eelduslikku võimet TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmiseks ilmetama, siis see on vaidlus RHAD üle.

6.8. Hankija ei saa mõistlikult vastata Vaidlustaja kahtlustele 14-ne TK punkti osas. Vaidlustuskomisjon saab RHR-ist veenduda, et Hankija on nende punktide osas täitnud kõik kohustused, milleks RHAD ja RHS teda kohustasid.

6.9. Vaidlustaja väited, et Hankijal pidanuks tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses ei põhine millelgi. Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuste vahel ei ole tähelepanuväärset hinnaerinevust. Isegi kui võtta aluseks mõlema pakkumuse kogumaksumus, ei ole Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumus oluliselt erinev Vaidlustaja pakkumuse maksumusest. Kuna nn silmatorkavat hinnaerinevust Kolmanda isiku pakkumuse ja Vaidlustaja pakkumuse maksumuse vahel ei esinenud, siis ei pidanud Hankijal tekkima RHS § 115 lg 1 mõttes kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses. Kui Hankijal sellist kahtlust ei tekkinud ega pidanud tekkima, siis ei lasunud Hankijal kohustust ka Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatust kontrollida.

6.10. Ebaõige on Vaidlustaja käsitus sellest, kuidas pakkumuse maksumus peab katma hankelepingu täitmisega seonduvad otsesed kulud. Alates nn Dussmanni kaasusest sellist standardit enam ei kohaldata².

---

² RKHKo 3-20-924.

6.11. Vaidlustaja väidab alusetult, et Kolmanda isiku kvalifikatsioon ei vasta RHAD-is nõutule ning Hankija ei ole Kolmanda isiku kvalifikatsiooni nõuetekohaselt kontrollinud.

Kolmas isik esitas koos oma pakkumusega hankepassi, milles esitas Vaidlustaja viidatud tehnilise ja kutsealase suutlikkuse tingimuse osas teabe nõutaval arvul referentstehingute kohta. 05.11.2025 pöördus Hankija referentstehingute tellija poole kirjaliku päringuga, millele tellija samal päeval vastas, et on Kolmandalt isikult referentsperioodil soetanud suures koguses droone ning kõik tehingud on täidetud nõuetekohaselt. Seega esitas Kolmas isik oma pakkumusega teabe referentstehingute kohta, Hankija pöördus nende tehingute tellija poole ning sai ka viimaselt kinnituse, et tehingud on täidetud nõuetekohaselt. Sellega täitis Hankija kõik kohustused, mis tal Kolmanda isiku kvalifitseerimise kontrollimiseks olid.

6.12. Vaidlustaja on vaidlustanud Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuse, väites, et tal on põhjust kahelda, kas Kolmas isik on esitanud alltöövõtja hankepassi ning kas Hankija on kontrollinud alltöövõtja kõrvaldamise aluste olemasolu. Kolmas isik on hankepassi esitanud.

6.13. Vaidlustaja on esitanud ka taotluse teabe väljastamiseks, soovides kokku viit liiki dokumentide esitamist. Hankija ei saa võtta riski ja avaldada Kolmanda isiku konkurendile sellist teavet, mida Kolmas isik peab põhjendatult oma ärisaladuseks. Kolmas isik on ärisaladusena määratlenud ka kvalifitseerimise kontrollimisel esitatud kinnitused ja selgitused.

6.14. 10.12.2025 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.14.1. Vaidlustused ei saa piirduda üksnes sedastusega, et kuna vaidlustajal on alust nt konkurendi pakkumuse vastavuses kahelda, siis peab vaidlustuskomisjon hakkama seda tervikuna ja omal käel kontrollima. Vaidlustaja pole isegi oma täiendavas seisukohas suutnud üldse või vähemasti Hankijale arusaadavalt selgitada, milles see *põhjus kahelda* seisneb. Vaidlustus on esitatud lootuses, et äkki vaidlustusmenetluses avaldatakse midagi, millest Vaidlustaja saaks kinni hakata. Kui Vaidlustaja ei suuda selgitada oma subjektiivsete õiguste rikkumise sisu, mida vaidlustuskomisjon saaks kontrollida, siis puudub Vaidlustajal tegelikult ka õigus vaidlustust esitada.

6.14.2. Vaidlustaja väited sellest, kuidas Kolmanda isiku pakkumuse sisu peaks talle olema avalik, ei ole kooskõlas kehtiva õiguse ja praktikaga.

6.14.3. Vaidlustaja väidab, et hankelepingu täitmise perioodi suunatud tingimuste osas ei tohtinud Hankija piirduda kinnitusega vaid pidanuks „Vaidlustaja kahtluste“ pinnalt asuma veenduma, kas Kolmas isik ikkagi suudab TK p-ide 1.9 ja 1.10 osas hankelepingu nõuetekohaselt täita. Sellist kontrollikohustust Hankijal pole. Kolmas isik on nende TK punktide osas esitanud kogu teabe, mida Hankija on RHAD-is soovinud.

6.14.4. Oma täiendavas seisukohas viitab Vaidlustaja paljasõnaliselt sellele, kuidas Kolmas isik ei suuda täita ka nt TK osas 2 ja 3 ning TK p-ides 1.1-1.3 ja 1.7 seatud kohustusi ega TK p-ides 2.1.7 ja 3.1.7 ning 2.1.6 ja 3.1.8 sätestatud nõudeid. Need nõuded ja asjaolud on Vaidlustaja esitanud RHS § 191 lg-d 1 eirates.

6.14.5. Vaidlustaja on asunud oma täiendavas seisukohas väitma, et Hankijal pidanuks pakkumuste hinnaerinevuse tõttu tekkima alapakkumuse kahtlus. See väide on vastuolus vaidlustuses esitatud tõdemusega, et Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuse erinevus ei ole protsentuaalselt märgiline. Isegi, kui see väide poleks hilinenult esitatud, siis poleks sellel väitel ainest olnud ka selle õigeaegse esitamise korral. Vaidlustaja on esitanud mitmesuguseid arvutusi põhinevalt nn edaspidiste tellimuste komplekthinnal, kuid RHS §-i 115 kohaldamine, sh viidatud sätte raames kahtluse teke, sellistel arvutustel ei põhine.

Hankija tõi vastuses vaidlustusele välja, et RHS §-i 115 kohaldamine on seotud pakkumuste

kogumaksumustega ja kahtluse teke sellega, kas nende kogumaksumuste vahel on selline hinnaerinevus, mida saab pidada silmatorkavaks või märkimisväärseks. Praegusel juhul on Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumus Vaidlustaja pakkumuse kogumaksumusest 13,1 protsenti madalam, mida Hankija ei pea märkimisväärseks.

7. Kolmas isik, **Market Group OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu.

7.1. Vaidlustus tuleb jätta täies ulatuses rahuldamata, sest Kolmanda isiku pakkumus on vastav, ei ole põhjendamatult madala maksumusega ning Kolmandal isikul on nõutav kvalifikatsioon.

7.2. Vaidlustaja on loonud ebaõige narratiivi Kolmanda isiku väidetavast ebasobivusest kasutajakoolituse läbiviimisel ning omistanud Hankijale kohustusi, mis ei tulene RHAD-ist, seadusest ega kohtupraktikast. TK p-ides 1.9 ja 1.10 sätestatud kohustused on suunatud lepingu täitmise etappi, mis tähendab, et Hankijal on õigus usaldada pakkuja kinnitust koolituse ja videomaterjali tootmise osas.

7.3. Vaidlust ei saa olla selles, et TK ei näinud kasutajakoolituse ega videosalvestuste tegemise osas ette ühtegi kohustust peale pakkuja kinnituse Vormil 1 – tehnilise vastavuse vorm (edaspidi Vorm 1) : *Pakutavate droonide tehnilistele tingimustele vastavuse vormi esitamisel lähtuda järgnevast: [---] 3) kui tingimus ei ole seotud numbrilise näitajaga piisab pakkuja poolsest omakäelisest kinnitusest, et tingimus täidetakse või pakutav droon vastab esitatud tingimusele (märkides lahtrisse jah).* Kolmas isik vastas Vormil 1 vastavatele küsimustele „jah“.

7.4. Vaidlustaja argumendid Kolmanda isiku pädevuse puudumise kohta on ainetud ega põhine RHAD-il, sest Hankija ei ole seadnud ühtegi tingimust kasutajakoolituse läbiviijale ega sellega seotud videole. Kolmandal isikul on pädev kontaktvõrgustik spetsialistidest, kes koolituse läbi viivad. Sealjuures puudub vajadus avaldada selles osas infot alltöövõtjate kohta, sest alltöövõtjaid peab riigihankes koos pakkumusega tuvastama vaid juhul, kui pakkuja soovib alltöövõtja kaudu täita kvalifitseerimise tingimust (RHS § 103, § 104 lg 4). Käesoleval juhul ei ole Hankija seadnud ühtegi kvalifitseerimise tingimust kasutajakoolituse läbiviija osas ega nõudnud § 77 lg 4 p-i 6 alusel infot alltöövõtjate osas.

Hankija ei pidanud küsima Kolmandalt isikult mingeid täiendavaid selgitusi kasutajakoolituse läbiviimise osas, st Hankija võis usaldada Kolmanda isiku nõuetekohast kinnitust Vormil 1 ning pakkumuse vastavaks tunnistamine on kooskõlas RHS § 114 lg-ga 1.

7.5. Seoses Vaidlustaja kahtlusega Kolmanda isiku pakutud droonide vastavuses teistele TK tingimustele leiab Kolmas isik, et Vaidlustaja nõue on põhjendamata ja tõendamata RHS § 190 lg 1 p-de 4 ja 5 mõttes. Vaidlustuskomisjon ei pea otsima Kolmanda isiku pakkumusest võimalikke puuduseid, mida Vaidlustaja ei ole põhistanud.

7.6. Vaidlustaja märkis ise, et Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuste vahe ei ole protsentuaalselt märgiline (Vaidlustaja 92.28 punkti, Kolmas isik 99.44 punkti), mistõttu ei pidanud Hankijal tekkima ka kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse põhjendamatult madalas maksumuses RHS § 115 lg 1 alusel. Sealjuures on Vaidlustaja viidanud kogupunktide võrdlusele kõikide ühikhindade lõikes, aga kui võrrelda I tellimusega ostetava drooni nr 1 ühikhinda, siis see on Vaidlustajal odavam kui Kolmandal isikul (5139 eurot vs 5187 eurot). Riigikohtu praktika alusel peab kahtluse tekkimiseks vahe pakkumuse hinna ning võrreldava väärtuse vahel olema *märkimisväärne, silmatorkavalt erinev* või ebaharilikult madal, kuid ilmselgelt see nii käesoleval juhul ei ole. Vastupidi, kohtupraktikas on leitud, et kui hankes esitatud hinnad on võrdväärsed, siis see ongi turuhind ja hankijal mingit kahtlust tekkima ei pea. Vaidlustaja väitel pidi kahtlus tekkima kitsalt koolituskulu (mitte droonide endi) osas, mis on üks osa drooni ühikhinnast ning vaid Vaidlustaja saab sellise kuluga koolitada. Ükski pakkuja ei saa öelda, et tema pakutud hind on ainuõige.

7.7. Vaidlustaja väidab, et pakkumuse maksumus peab reeglina katma vähemalt hankelepingu täitmisega seonduvad otsesed kulud viidates 2013-2017 avaldatud kirjandusele ja 2017. a lahendile, kuid see on aegunud seisukoht. Kolmandal isikul on õigus turuosa suurendamiseks hinnastada oma pakkumust konkurentsivõimeliselt ning Vaidlustaja ei saa ette kirjutada, millise hinnaga see põhjendatud on. Hankijal ei pidanud tekkima kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuses ning tegemist ka ei ole põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega RHS § 115 mõttes.

7.8. Kolmanda isiku kvalifikatsiooniga seotud põhjendused johtuvad samuti Vaidlustaja sisetundest ning teadmisest ega tugine ühelegi reaalsele tõendile ning ei vasta ka tõele. Kolmas isik on tuginenud enda teostatud lepingutele kvalifitseerimise tingimuste täitmisel, märkinud selle hankepassis ning Hankija on nõuetekohaselt teostanud ka vajaliku kontrolli ehk kontakteerunud selles küsimuses kolmandast osapoolast tellijaga. Kolmas isik on referentslepingud hankepassis märkinud konfidentsiaalsena. Kolmas isik ei ole tuginenud ühelegi alltöövõtjale kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks, kuna täidab ise tingimuse täies ulatuses.

7.9. Kuivõrd kõik eelnevad otsused on õiguspärased, siis ei ole ka otsuste järgnevuse põhimõttest tulenevalt kõrvaldamata jätmise otsuse puhul tegemist õigusvastase otsusega. Kolmas isik ei ole tuginenud kvalifikatsiooni tõendamisel ühegi alltöövõtja kogemusele, mistõttu puudus ka vajadus alltöövõtja kohta hankepassi esitamiseks ja selle alusel kontrollide teostamiseks. Kolmas isik on esitanud korrektse hankepassi nõutud andmetega ning Hankija on seda ka kohaselt kontrollinud.

7.10. Seoses Vaidlustaja taotlusega talle rea dokumentide väljastamiseks märgib Kolmas isik:

1) Vaidlustaja kaabeõiguse tagamiseks on vajalikud üksnes need dokumendid, mis seonduvad tema väidete tõendamisega;

2) kui tõend on vajalik, siis tuleb hinnata, kas see sisaldab ärisaladust. Kuna Vaidlustaja väited droonide mittevastavuse osas on täielikult põhistamata ning esitatud otsitult ehk nõ „kalastamise“ eesmärgil, siis puudub Kolmanda isiku hinnangul vajadus väljastada Vaidlustajale dokumendid nr 1 ja 3;

3) isegi kui vajadus esineb, siis Kolmanda isiku Vorm 1 sisaldab ärisaladust, sest see ei ole konkurentidele täpselt paigutatud teada ning annab Kolmandale isikule eelise paralleelsetel hangetel osalemisel. Käesolev Riigihange ei ole ainus ning kui Vaidlustaja saab perspektiivitu vaidlustuse tulemusena tutvuda Kolmanda isiku pakkumuse sisuga, siis kahjustaks see mh ka konkurentsi (RHS § 47 lg 5);

4) kuna Kolmas isik ei tugine kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks alltöövõtjale, siis puudub dokument, mida väljastada (p 4);

5) kuna Vaidlustaja ei ole täpsustanud, mida ta täpselt mõtleb selle all või soovib tõendada Kolmanda isiku ja Hankija vahelise teabevahetusega, siis tuleb ka see taotlus jätta rahuldamata asjasse puutumatus tõttu (p 2);

6) Hankija küsitud selgitused/ kinnitused menetlusväliselt isikult kvalifikatsiooni kontrollimisel on konfidentsiaalsed, kuna referentstehingud on (nagu ka hankepassis kirjas) konfidentsiaalsed, mh ei leia neid RHR-ist.

Vaidlustusmenetluse eesmärgiks ei ole luua pakkujaile võimalus pääseda vaidlustusmenetluse kaudu ligi teisi pakkujaid puudutavale teabele ilma, et see oleks seotud reaalse vaidlusega ehk päriselt sisuliste etteheidetega hankija tegevusele.

7.11. 10.12.2025 esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.11.1. Asjaolu, et Vaidlustajale ei saa teatavaks Kolmanda isiku pakkumus, ei võta Vaidlustajalt võimalust sisuliselt põhjendada vaidluse keset ja kahtluste tekke põhjuseid.

7.11.2. Vaidlustuskomisjon on korrektselt lahendanud teabe väljastamise taotluse, jättes selle rahuldamata.

7.11.3. Hankija on RHAD-iga kooskõlas kontrollinud pakkumuse vastavust ning pakkumus vastab kõikidele kehtestatud tingimustele. Hankijal puudus mistahes alus pakkumuse tagasi lükkamiseks.

7.11.4. Vaidlustaja täiendavates seisukohtades esitatud mõttearendus rea TK punktide osas väljub vaidluse esemest ja on esitatud hilinenult, mistõttu tuleb jätta tähelepanuta. Väide Kolmanda isiku tegevuse põhinemisel ainult kataloogikaubandusel on ekslik, halvustav ja seab küsitavuse alla Vaidlustaja pädevuse valdkonnas toimuva tundmisel.

7.11.5. Vaidlustaja on asunud esitama uusi asjaolusid ka pakkumuse madala maksumuse põhjendustena. Vaidlustus oli üles ehitatud peaaasjalikult koolituskulude hinna erinevusele, mitte droonide enda osas. Nüüd aga selgitab Vaidlustaja, et kahtlus pidi tekkima ikkagi droonide maksumuse pinnalt hilisematel tellimustel. Need asjaolud on esitatud hilinemisega.

7.11.6. Ebaõige on Vaidlustaja viide nagu oleks Kolmas isik kinnitanud alapakkumuse tegemist. Hankijal puudus põhjus täiendavate küsimuste küsimiseks, kui tegelikkuses mistahes kahtlus lepingu täitmise võimekuse osas puudub, sest pakkumustes puudub märkimisväärne hinnavahe. Hankija on selgitanud vastuses vaidlustusele, et Hankijal ei tekkinud ega pidanudki tekkima kahtlust põhjendamatult madala maksumuse osas üksnes seetõttu, et väga marginaalne osa pakkumusest oli soodsam kui konkurendil.

7.11.7. Koolituse ja video tootmise kulusid ei pidanud Kolmas isik pakkumuses eraldi kajastama. Kolmandal isikul võimekus kõik koolituse ja koolitusvideote tootmisega seonduvad kulud katta soovi korral omavahenditest. Kolmanda isiku meeskonnal on olemas pädevus kõiki protsesse hallata ning Vaidlustaja vastupidised väited on valed. Vaidlustaja täiendavates seisukohtades toodud tabel ja arvutuskäik sellest, et mingis komponendis erinesid pakkumused omavahel ca 20% ei oma mistahes mõju Hankija kahtluse tekkimise pidamisele. Tegemist ei ole märgilise erinevusega pakkumuste maksumuses.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

Vaidlustaja taotlus Kolmanda isiku ja tema pakkumusega seotud dokumentide väljastamiseks

8. Vaidlustaja esitas vaidlustuses taotluse järgmise teabe ja dokumentide edastamiseks:

- 1) Kolmanda isiku pakutud droonide mudelid ja tootja;
- 2) Kolmanda isiku ja Hankija vaheline teabevahetus;
- 3) Kolmanda isiku esitatud tehnilise kirjelduse vorm;
- 4) hankepass alltöövõtja kohta, kellele Kolmas isik tugineb kvalifitseerimise tingimuste täitmisel;
- 5) Hankija dokumendid, millest nähtuvad kaalutlused vastavuse kontrolli, maksumuse, kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise osas.

Kolmas isik palus jätta taotluse rahuldamata järgmistel põhjustel:

- 1) Vaidlustaja kaebeõiguse tagamiseks on vajalikud üksnes need dokumendid, mis seonduvad tema väidete tõendamisega;
- 2) kui tõend on vajalik, siis tuleb hinnata, kas see sisaldab ärisaladust. Kuna Vaidlustaja väited droonide mittevastavuse osas on täielikult põhistamata (esitatud nõ „kalastamise“ eesmärgil), siis puudub vajadus väljastada Vaidlustajale Kolmanda isiku Vormi 1, sh pakutavate droonide mudeleid ja tootjaid;

3) Kolmanda isiku Vorm 1 sisaldab ärisaladust, sest see ei ole konkurentidele täpselt paigutuses teada ning annab Kolmandale isikule eelise paralleelsetel hangetel osalemisel. Vaidlusalune Riigihangete ei ole ainus ning kui Vaidlustaja saab vaidlustuse tulemusena tutvuda Kolmanda isiku pakkumuse sisuga, siis kahjustaks see mh ka konkurentsi (RHS § 47 lg 5);

4) kuna Kolmas isik ei tugine kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks alltöövõtjale, siis puudub hankepassis alltöövõtja kohta, mida Vaidlustajale väljastada;

5) kuna Vaidlustaja ei ole täpsustanud, mida ta täpselt mõtleb selle all või soovib tõendada Kolmanda isiku ja Hankija vahelise teabevahetusega, siis tuleb ka see taotlus jätta rahuldamata asjasse puutumatuse tõttu;

6) Hankija küsitud selgitused/kinnitused menetlusväliselt isikult kvalifikatsiooni kontrollimisel on konfidentsiaalsed, kuna referentstehingud on (nagu ka hankepassis kirjas) konfidentsiaalsed, mh ei leia neid RHR-ist.

Kolmas isik märgib, et vaidlustusmenetluse eesmärgiks ei ole luua pakkujale võimalus pääseda vaidlustusmenetluse kaudu ligi teiste pakkujate pakkumusi puudutavale teabele ilma, et see oleks seotud reaalse vaidlusega ja sisuliste etteheidetega hankija tegevusele.

8.1. Vaidlustuskomisjon mõnab, et dokumente, mida Hankijal pole (andmed alltöövõtja kohta, Hankija dokumendid, millest nähtuvad kaalutlused vastavuse kontrolli, maksumuse, kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise osas) ei saa ka esitada. Hankija on kinnitanud, et tal ei tekkinud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumus oleks põhjendamatult madala maksumusega, mistõttu ta ei kontrollinud nende asjaolude võimalikku esinemist. Järelikult on ilmne, et selliseid dokumente Hankijal olla ei saa.

8.2. Vaidlustuskomisjon nõustub Kolmanda isikuga, et Kolmanda isiku Vormil 1 sisalduvad andmed, sh teave pakutavate droonide mudelite ja tootjate kohta, on Kolmanda isiku ärisaladus EKTÄKS § 5 lg 2 mõttes. Vaidlustuses välja toodud asjaoludest nähtub, et Kolmas isik on ilmselgelt Vaidlustaja konkurent, kelle turule tulekut Vaidlustaja püüab takistada, sh vaidlustuse esitamisega. Olukorras, kus Vaidlustaja ei ole tegelikult esitanud sisulisi argumente enda väidetavate kahtluste põhjendamiseks ühegi vaidlustatud Hankija otsuse osas, on Vaidlustaja võimalikuks eesmärgiks saada vaidlustusmenetluse kaudu teavet Kolmanda isiku pakutavate seadmete kohta, et kasutada seda käesolevas vaidlustusmenetluses, ning võimalik et ka edaspidistes riigihangetes. Vähemalt annaks Vaidlustaja nõutud teabe avaldamine selleks talle sellise võimaluse. Vaidlustuskomisjoni arvates võib Vaidlustaja taotletud andmete väljastamine oluliselt riivata Kolmanda isiku ärihuve mitte üksnes käesolevas vaidlustusmenetluses vaid ka tuleviku riigihangetes, mistõttu on põhjendatud Vormil 1 esitatud andmete käsitlemine Kolmanda isiku ärisaladusena.

8.3. Tulenevalt RHS § 190 lg 1 p-ist 4 tuleb vaidlustuse faktiline põhjendus esitada juba vaidlustuses. Seega ei saa õiguspäraseks pidada käitumist, kus esitatakse ilma sisuliste põhjendusteta vaidlustus koos taotlusega dokumentide väljastamiseks eeldusel, et Vaidlustajal on võimalik asuda vaidlustust saadud dokumentide alusel hiljem täiendama. Selline andmete „õngitsemine“ ei ole vaidlustusmenetluse eesmärk ja Vaidlustaja ei pea saama vaidlustusmenetluse kaudu ise õigust kontrollida Kolmanda isiku pakkumuses esitatud andmete ja dokumentide alusel Kolmanda isiku pakkumuse vastavust ja/või tema kvalifikatsiooni.

8.4. Eeltoodud põhjustel jättis vaidlustuskomisjon rahuldamata Vaidlustaja taotluse talle Kolmanda isiku pakkumusega seotud andmete ja dokumentide esitamiseks³.

Kolmanda isiku pakkumuse vastavus TK p-idele 1.9 ja 1.10

9. Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta TK p-ile 1.9 (*Mõlema drooni*

---

³ Vaidlustuskomisjoni 01.12.2025 kiri nr 12.2-10/267.

komplekti (nii nr 1 kui ka nr 2) kohta tuleb edukal pakkujal läbi viia hankija edasikoolitajatele 1 (üks) kasutajakoolitus (ehk komplekti nr 1 kohta koolitus ja komplekti nr 2 kohta koolitus) esimese tellimuse täitmisel) ja TK p-ile 1.10 (Lisaks koolitusele on eduka pakkuja kohustuseks hankijale üle anda mõlema drooni komplekti (nii nr 1 kui ka nr 2) videona salvestatud eesti keelne kasutaja koolitusmaterjal (teooria + praktika) (edaspidi video) Video on toetavaks materjaliks droonide kasutajatele lisaks kasutusjuhendile.

Vaidlustaja arvates puudub Kolmandal isikul võimekus neid TK punkte täita, kuna Vaidlustaja teada pole Kolmas isik varem droonide tarnimisega tegelenud.

10. Puudub vaidlus, et TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmine on suunatud lepingu täitmise perioodi. Seda mõõnab Vaidlustaja ja kinnitab TK p-ide 1.9 ja 1.10 sõnastus, mis paneb kohustuse nende punktide täitmiseks *edukale pakkujale*, samuti tõendab seda üheselt Hankija ettekirjutused, et koolituste toimumise ajad lepitakse Hankijaga kokku *peale droonide tarnet* (TK alapunkt 1.9.6) ja *videote täpne sisu ja ülesehitus lepitakse hankijaga kokku lepingu täitmise käigus* (TK alapunkt 1.10.1).

11. Vormilt 1 nähtub, et nii koolituse läbiviimise (TK p 1.9) kui ka videomaterjalide üleandmise kohta (TK p 1.10) pidid pakkujad andma enda pakkumuses esitatud Vormil 1 kinnituse (Vorm 1 sissejuhatava osa p 3: *kui tingimus ei ole seotud numbrilise näitajaga piisab pakkuja poolsest omakäelisest kinnitusest, et tingimus täidetakse või pakutav droon vastab esitatud tingimusele (märkides lahtrisse jah).*

Kolmas isik on eelnimetatud kinnitused oma pakkumuses esitatud Vormil 1 andnud, märkides mõlema tingimused kohta „Jah“.

12. Vaidlustaja on seisukohal, et kuivõrd talle teadaolevalt puudub Kolmandal isikul võimekus TK p-ide 1.9 (droonide kasutajakoolituse läbiviimine) ja 1.10 (videomaterjalide valmistamine) täitmiseks, pidi Hankija, mh tulenevalt Tallinna Halduskohtu otsusest nr 3-23-2824, p-ist 35, küsima Kolmandalt isikult selgitust TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmise kohta ning kuivõrd Hankija seda teinud ei ole, on Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine õigusvastane.

Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu.

12.1. Esmalt kordab vaidlustuskomisjon, et TK p-ides 1.9 ja 1.10 kehtestatud tingimuste puhul ei ole tegemist pakkumuse vastavustingimustega, millele pakkumus pidi vastama pakkumuse esitamise ajal, vaid hankelepingu täitmise tingimusega, millele pakkumus peab vastama hankelepingu täitmise ajal. Kolmanda isiku pakkumuse vastavust hankelepingu tingimustele ei pidanud Hankija kontrollima pakkumuse vastavuse kontrollimisel. Euroopa Kohtu otsuse C-927/19 p-ist 89 nähtub, et hankelepingu täitmise tingimuste järgimist ei tule hinnata isegi hankelepingu sõlmimise hetkel.

Seega tulevikku, täpsemalt hankelepingu täitmise perioodi, suunatud tingimused ei pea olema täidetud pakkumuse esitamise hetke seisuga ja Hankija ei pea pakkumuste vastavuse kontrollimisel veenduma nende sisulises täidetuses pakkumuse esitamise hetkel. Siiski ei saa olla vaidlust, et Hankija on kehtestanud RHAD-is nõude, et pakkujad peavad pakkumuses (Vormil 1) esitama kinnitused ka TK p-ides 1.9 ja 1.10 esitatud tingimuste täitmise kohta (tulevikus).

12.2. Hankija on kehtestanud, et TK p-ides 1.9 ja 1.10 esitatud tingimuste täitmist tuleb pakkujatel tõendada kinnitusega, mistõttu pole õige Vaidlustaja väide, et Hankija oleks pidanud nõudma Kolmandalt isikult mingeid täiendavaid tõendeid seoses nende tingimuste täitmisega. 19.12.2019 otsuses nr 3-19-1464, p-is 16, on Riigikohus leidnud: *Asjakohased ei ole VAKO ja kohtute arutlused selle üle, kas [---] kinnitus võimaldas kontrollida pakkumuse vastavust sisuliselt. [---] Kui seadus ei sätesta teisiti, võib hankija otsustada, kas ta usaldab pakkujate kinnitusi või nõuab vastavate asjaolude kindlakstegemiseks tõendeid. Praegusel juhul ei nõudnud hankija hankedokumendis koolitaja kinnituse esitamist. Seetõttu tuleb piisavaks*

pidada pakkuja kinnituse esitamist. Kohtul ei ole ilma seadusliku aluseta õigust sekkuda hankija kaalutusõigusesse ning nõuda tõendi esitamist seal, kus hankija on õiguspäraselt otsustanud piirduda pakkuja kinnitusega. Hankemenetlus põhineb suurel määral pakkujate ühepoolsetel kinnitustel ja hankija võimalusel neid usaldada (RHS § 104, § 122 lg 3, § 175 lg-d 2 ja 4, § 178 lg 3 p 2).

Eeltoodud Riigikohtu otsusest nähtub, et juhul, kui Hankija on näinud ette, et vastavust tõendatakse üksnes kinnitusega, tuleb sellist kinnitust lugeda piisavaks tõendiks pakkumuse vastavuse kohta. Vaidlustuskomisjon leiab, et samast juhiseist tuleb lähtuda ka käesoleval juhul, kui Hankija on nõudnud kinnitust hankelepingu täitmise tingimuse täitmise kohta.

12.3. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et Hankijal oli kohustus küsida Kolmandalt isikult täiendavaid selgitusi TK p-ide 1. ja 1.10 täitmise kohta tulenevalt Tallinna Halduskohtu otsuse nr 3-23-2824 p-ist 35. Käsitletud otsuses on kohus leidnud, et tingimuste osas, mille täitmine peab toimuma pärast hankelepingu sõlmimist, ei pea hankija teostama pakkumuste vastavuse kontrolli käigus mingit täiendavat uurimist. Nii on eelviidatud otsuse p-is 38 kohus märkinud mh järgmist: [---] *Nagu eelpool viidatud, lasus vastustajal⁴ kohustus kontrollida pakkumuse vastavust talle hankemenetluse käigus esitatud dokumentide põhjal ning tal puudus kohustus viia läbi põhjalikum uurimist pakkumuse tegeliku vastavuse tuvastamiseks. Ning [---] RHS § 114 lg 1 kohaselt kontrollib hankija pakkumuse vastavuse kontrollimisel pakkumuse vastavust RHAD-is esitatud tingimustele, st antud juhul nendele tingimustele, millele pakkumus pidi vastama pakkumuse esitamise hetke seisuga ja pakkumuse vastavus TK p-dele [---] ei muutu mittevastavuseks või kontrollikohustuse täitmata jätmiseks, kui hankija ei ole kaebaja soovitud mahus ja sisus andnud hinnanguid kolmanda isiku võimalikule suutlikkusele esitada dokumendid tulevikus – pärast hankelepingu sõlmimist ja enne esimest tarnet.*

Viidatud otsuse p-is 39 on kohus leidnud järgmist: *Kohus on seisukohal, et asjaolu, kas kolmas isik suudab hankelepingut täita, st kinni pidada pakkumuses nimetatud tarneajast ning esitada enne esimest tarnet TK-s nõutud dokumendid, ei ole pakkumuse vastavuse küsimus. Üksnes kaebaja oletus, et kolmas isik ei suuda lepingut täita, ei muuda kolmanda isiku pakkumust mittevastavaks. Lepingu täitmine on juba järgmine etapp ja lepinguline küsimus, mis ei allu halduskohtu kontrollile.*

13. Eeltoodud põhjustel leiab vaidlustuskomisjon, et Hankija on kontrollinud Kolmanda isiku pakkumuse vastavust TK p-idele 1.9 ja 1.10 kooskõlas RHAD-iga ning ei ole alust järelduseks, et Kolmanda isiku pakkumus neile TK punktidele ei vasta või selleks, et Hankija oleks pidanud selles osas Kolmanda isiku pakkumuse suhtes teostama mingit täiendavat kontrolli, nõudes tõendeid, mille esitamist RHAD ette ei näe.

Kolmanda isiku pakutud droonide vastavus TK-le

14. Vaidlustaja kahtleb Kolmanda isiku pakutud droonide vastavuses teistele TK tingimustele, seda nii üldtingimuste (TK p-d 2.1 ja 3.1), droonide tehniliste parameetrite (TK p-d 2.2 ja 2.3⁵), droonide aku (TK p-d 2.3 ja 3.3), FPV prillide (TK p 3.4), juhtpuldi (TK p-d 2.4 ja 3.5), kombineeritud kaamera (TK p 2.5), kaamera (TK p 3.6), transpordikohvri (TK p 2.6) kui lisaseadmete (TK p-d 2.7 ja 3.8) osas. Kuna eeltoodud TK punktid hõlmavad nagunii sisuliselt kõik TK-s droonidele kehtestatud nõuded, puudub siinkohal vajadus loetleda Vaidlustaja täiendavates seisukohtades nimetatud TK tingimusi, mille täitmiseks Kolmandal isikul Vaidlustajas arvates samuti pädevus puudub.

---

⁴ S.o hankijal.

⁵ Arvestades vaidlustuse ülesehitust, milles vaidlustatakse Kolmanda isiku pakutud droonide vastavus sisuliselt kõigile Drooni komplektide 1 ja 2 tehnilistele tingimustele, on Vaidlustaja selle punkti nimetamisel ilmselt eksinud ning pidanud tegelikult silmas Drooni komplekti 2 osa Drooni tehnilised parameetrid, s.o p-i 3.2.

15. Vaidlustuskomisjon märgib, et kuna kõik Vaidlustaja poolt vaidlustuses välja toodud TK punktid hõlmavad arvukaid alapunkte, siis sisuliselt leiab Vaidlustaja, et Kolmanda isiku pakutud droonid ei vasta mitte ühelegi TK tingimusele, ükskõik, millist sõnakasutust Vaidlustaja seejuures kasutab. Samas ei ole Vaidlustaja oma kahtlusi mitte millegagi põhjendanud, s.o Vaidlustaja ei ole esitanud mingeid põhjendusi, miks ta kahtleb Kolmanda isiku pakutud droonide vastavuses kõikidele TK punktidele.

Hankija ja Kolmas isik on seisukohal, et droonide vastavuse osas TK punktidele tuleks vaidlustus jätta põhjenduste puudumise tõttu läbi vaatamata. Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu. RHS § 190 lg 1 p-i 4 kohaselt peab vaidlustuses sisalduma vaidlustuse faktiline põhjendus, kuid Vaidlustaja omapoolsete sisuliste väidete ja tõendite esitamata jätmine ei ole RHS-i mõttes otseselt puudus vaidlustuses, mille esinemisel tuleks vaidlustus jätta läbi vaatamata, vaid põhjenduste esitamata jätmine võib tuua lihtsalt kaasa vaidlustuse rahuldamata jätmise.

16. Käesoleval juhul peab vaidlustuskomisjon siiski võimalikuks kontrollida, kas Hankija on õigesti tuvastanud Kolmanda isiku pakkumuses nimetatud droonide vastavuse TK nõuetele. Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses täidetud Vormi 1, mis vastab igati Hankija esitatud nõuetele. Nii drooni komplekti nr 1 kui drooni komplekti nr 2 kohta on kõikide tehniliste nõuete kohta märgitud „Jah“, vajadusel lisatud numbrilised näitajad ning seadmete mudelid. Esitatud andmete alusel sai Hankija kontrollida piisavalt ja asjakohaselt Kolmanda isiku pakkumuse vastavust TK-le ja puudub põhjendatud alus kahtlusteks, et Kolmanda isiku pakkumus ühele või mõnele TK tingimusele ei vastaks.

Vaidlustuskomisjon viitab veelkord Riigikohtu 19.12.2019 otsuse nr 3-19-1464 p-ile 16, milles Riigikohus on leidnud, et hankijal on õigus piirduda hankemenetluses pakkuja kinnitustega (vt ka käesoleva otsuse p 12.2).

Seega vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija on kontrollinud Kolmanda isiku pakutud droonide nr 1 ja nr 2 vastavust TK-s kehtestatud tehnilistele tingimustele vastavalt RHAD-ile ja Vaidlustaja ei ole tõendanud, et Hankija tegevuses on mingi viga ja Kolmanda isiku pakutud droonid mingile konkreetsele tehnilisele tingimusele tegelikult ei vasta (vastata ei saa).

17. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamiseks on koosõlas RHS § 114 lg-ga 1 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatus

18. Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega. Vaidlustaja argumentatsioon seoses selle väitega seondub eri menetlusedokumentides esitatud arvamustega, et:

1) Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, kuna Kolmandale isikule kaasnevad TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmisega suured kulud, mida Kolmas isik pole pakkumuses arvestanud ega Hankija kontrollinud;

2) võrreldes Vaidlustaja pakkumusega peaks Kolmanda isiku pakkumuse maksumus olema märgatavalt kallim, kuna Vaidlustajal olevat Kolmanda isikuga võrreldes suur eelisseisund hankelepingu täitmiseks.

Samas möönasb Vaidlustaja vaidlustuses, et Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuse erinevus ei ole protsentuaalselt märgiline (Vaidlustaja 92,28 punkti, Kolmas isik 99,44 punkti).

19. RHS § 115 lg 1 kohaselt *kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust* [---]. Seega peab Hankija esmalt

leidma, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal ja alles seejärel järgneb talle kohustus asuda välja selgitama maksumuse põhjendatust. Hankija ei pea küsima selgitusi pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta, kui tal vastav kahtlus puudub. Juhul, kui Hankijal pidi vastav kahtlus tekkima ja Hankijal oleks tulnud alustada vastavat kontrollimenetlust, tuleb Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus kehtetuks tunnistada, kuna vaidlustusmenetluses ei teosta vaidlustuskomisjon kontrolli pakkumuse maksumuse põhjendatuse üle Hankija asemel.

20. Puudub vaidlus, et Riigihankes ei ole Hankijal tekkinud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus oleks põhjendamatult madal ning Hankija ei ole rakendanud RHS §-is 115 kehtestatud pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimise korda.

Seega ei ole vaidluse sisu käesoleval juhul mitte selles, kas Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, vaid selles, kas Hankijal pidi tekkima kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus võib olla põhjendamatult madal.

21. RHS ei sätesta, mis on põhjendamatult madala maksumusega pakkumus ega anna juhtnööre, millal peaks hankija, vaidluse korral aga vaidlustuskomisjon või kohus, leidma, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal.

Tulenevalt Riigikohtu halduskolleegiumi otsusest asjas nr 3-3-1-50-15, p 23, peab hankijal tekkima alapakkumuse kahtlus juhul, kui pakkumuse maksumuse ja hankelepingu väärtuse vahe on silmatorkavalt erinev.

Praktikas on leitud, et esmalt peab hankija kindlaks tegema, kas esitatud pakkumused sisaldavad mõnda näitajat, mis tekitab kahtlusi, et need võivad olla põhjendamatult madala maksumusega. See on nii eelkõige juhul, kui pakutud hind on märkimisväärselt madalam kui teistes esitatud pakkumustes või tavapärase turuhind. Selleks, mida tuleb lugeda pakkumuse maksumuse märkimisväärseks erinevuseks ei eksisteeri kohtute ja vaidlustuskomisjoni praktikas taas mingit üldkohalduvat ja arvuliselt fikseeritud lävendit vaid see sõltub igal üksikul juhul konkreetsetest asjaoludest, mida ei saa üks-ühele uutele vaidlustele üle kanda.

22. Vaidlustuses leidis Vaidlustaja, et kahtluse selles, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, pidi Hankijal tekitama eelkõige see, kuidas suudab Kolmas isik täita TK p-ide 1.9 ja 1.10 nõudeid. On ilmne, et TK p-ide 1.9 ja 1.10 täitmise maksumus moodustab üksnes murdosa pakkumuse kogumaksumusest. Samas tuleb pikaajalise kohtu- ja vaidlustuskomisjoni praktika kohaselt pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimisel ning vastavalt ka selle hindamisel, kas hankijal peaks tekkima kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, lähtuda pakkumuse maksumusest tervikuna, mitte maksumuse moodustavatest ühikhindadest (vt nt Tallinna Ringkonnakohtu 02.02.2018 otsus nr 3-17-2544, p 13). Seega ei saa Vaidlustaja täielikult tõendamata väide, et seoses kasutajakoolitusega ning videomaterjalide ettevalmistamisega (TK p-id 1.9 ja 1.10) peavad Kolmandal isikul tekkima nii suured kulud, et need seavad kahtluse alla kogu pakkumuse maksumuse põhjendatuse, põhjendada Vaidlustaja seisukohta, et sellest lähtuvalt pidi Hankijal tekkima kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumuse tervikmaksumus on põhjendamatult madal.

23. 05.12.2025 täiendavates seisukohtades asus Vaidlustaja täiendavalt väitma, et Hankijal pidi tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses võrdluses Vaidlustaja pakkumuse maksumusega.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu ka selle käsitlusega.

Vaidlusaluses Riigihankes on pakkumused esitanud kaks pakkujat – Vaidlustaja ja Kolmas isik. Vaidlustuskomisjon jääb varem korduvalt esitatud seisukoha juurde, et menetluses, kus on vastavaks tunnistatud ainult kaks pakkumust, ei ole ka märkimisväärse hinnavahe puhul alust arvata, et just kallim pakkumus kajastab hinda õigesti ning madalama maksumuse puhul tuleks eeldada, et tegemist on põhjendamatult madala maksumusega. Kaks pakkumust ei ole piisavalt representatiivne valim, tegemaks järeldust selle kohta, millises suurusjärgus hinnad on

„tavalised“ ja ilmselt turuhinda kajastavad ning millised on „anomaalselt madalad“ ja kahtlust äratavad. Ainult kahe pakkumuse korral neist ühe maksumuse põhjendatusele esmahinnangu andmine teise pakkumuse maksumuse valguses tähendab, et selle teise pakkumuse maksumus loetakse automaatselt „õigeks“ või turuhinda näitavaks. Selleks aga puudub igasugune põhjendus. Pakkujad tegutsevad konkurentsituatsioonis, teiste pakkujate pakutud hinnad on neile teadmata kuni pakkumuste avamiseni ning iga pakkuja hinnastab oma pakkumuse lähtuvalt temale iseloomulikest asjaoludest (varasem kogemus, teadmised, personali kompetents, kokkulepped koostööpartneritega jne). Sellest tuleneb juba olemuslikult, et ühe pakkumuse maksumust ei saa vaikumisi pidada „õigeks“ või „mõistlikuks“ ning sellest erinevat maksumust „kahtlaseks“ või „vääraks“. Seega leiab vaidlustuskomisjon, et isegi, kui juhinduda Vaidlustaja arvestusest, et Kolmanda isiku drooni nr 1 komplektihind on Vaidlustaja pakkumusega võrreldes 20,2% odavam ja drooni nr 2 komplektihind 18,42% odavam (vt käesoleva otsuse p 5.13.8), ei saa teha järeldust, et Kolmanda isiku pakkumus oleks põhjendamatult madala maksumusega. Vaidlustuskomisjon märgib seejuures taas, et Vaidlustaja ise mõonab vaidlustuses, et Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuse erinevus ei ole protsentuaalselt märgiline.

24. Vaidlustaja esitas oma 05.12.2025 täiendavates seisukohtades väite, et Kolmas isik on mõõnnud, et esitas alapakkumuse, kuna tõi vastuses vaidlustusele välja: [---] *Samuti ei riiva kolmanda isiku pakutud hind konkurentsi, vaid vastupidi, toob droonide müügi turul konkurentsi juurde, sest turuosade võrdluses on suurem turuosa just vaidlustajal, mitte kolmandal isikul. Konkurentsi kahjustamiseks ei saa pidada igasugust alapakkumise tegija turuosa suurenemist. Alapakkumus kahjustab konkurentsi ennekõike Euroopa Liid toimimised lepingu art 102 või konkurentsiseaduse § 16 rikkumise (sh konkurentide turult väljatõrjumisele ohu korral) (RKHKo 3-20-2924, p 23).*

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga, et eeltoodud tsitaadis ei ole Kolmas isik mõõnnud alapakkumuse tegemist Riigihankes vaid tsiteerinud Riigikohtu otsuse nr 3-20-2924 p-i 23 (alates lausest: *Konkurentsi kahjustamiseks ei saa pidada igasugust alapakkumise tegija turuosa suurenemist.*), millele Kolmanda isiku vastuses on joonealuse märkusena ka viidatud. Tegemist ei ole põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse esitamise kinnitusega Kolmanda isiku poolt.

25. Käesoleva otsuse p-ides 18-24 esitatud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal ei pidanud tekkima kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega.

26. Taotluses tunnistada kehtetuks Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks tugineb Vaidlustaja sellele, et tema hinnangul on õigusvastane Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamiseks ja/või Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega. Pakkumuse põhjendamatult madalast maksumusest lahutatavaid iseseisvaid põhjendusi või isegi väited selle kohta, et Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamine on õigusvastane, Vaidlustaja esitanud ei ole.

Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine on õiguspärane ning samuti, et Hankijal ei pidanud tekkima kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, on õiguspärane ka Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Kolmanda isiku kvalifitseerimine

27. Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmas isik ei vasta Hankepassis kehtestatud kvalifitseerimise tingimusele „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ (edaspidi Tingimus), mille kohaselt peab pakkujal olema varasem droonide müümise ja tarnimise kogemus. Piisavaks kogemuseks

loetakse, kui pakkuja on riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud nõuetekohaselt vähemalt 3 droonide müügitehingut.

Vaidlustuskomisjon märgib, et pakkuja kvalifikatsioonile on Tingimuses sisuliselt vaid üks nõue – pakkuja peab olema riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud nõuetekohaselt vähemalt 3 droonide müügitehingut.

Seoses Tingimusele vastavusega on Hankepassis märgitud: *Pakkuja tõendab esmajoones tingimusele vastavust hankepassis esitatava kinnitusega ning esitatavate andmetega. Edukal pakkujal kontrollib hankija sisuliselt vastavate lepingute/tehingute täitmist. Pakkumusega koos lisaks hankepassile täiendavaid dokumente esitama ei pea. Hankija jätab endale õiguse pöörduda pakkuja poolt esitatud lepingu/teingu teiste poolte kontaktisikute poole esitatud teabe kontrollimiseks.*

28. Pakkumuses esitatud hankepassis kinnitab Kolmas isik, et on täitnud Tingimuses määratud perioodi jooksul 3 lepingut droonide ostuks/müügiks.

Kontrollides sisuliselt Kolmanda isiku kui edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja kvalifikatsiooni pöördus Hankija esmalt Kolmanda isiku poole⁶ ning seejärel Kolmanda isiku nimetatud teise lepingupoole esindaja poole küsimusega (05.11.2025), kas Kolmanda isiku tehingud on tehtud ja nõuetekohaselt täidetud. Teise lepingupoole esindaja kinnitas, et Kolmas isik on tarninud talle 36 kuu jooksul suures koguses erinevaid seadmeid, sh droone, ning mingeid pretensioone Kolmandale isikule pole.

29. Kuna vaidlustuskomisjoni hinnangul polnud teise lepingupoole vastus Hankijale üheselt mõistetav küsimuses, kas Kolmas isik on ikka täitnud vähemalt 3 droonide ostu/müügi tehingut, pöördus vaidlustuskomisjon uurimispõhimõttest lähtudes 22.12.2025 e-kirjaga isiku poole, keda Market Group OÜ nimetas oma lepingupartnerina, küsimusega kas Kolmas isik on täitnud Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul nõuetekohaselt vähemalt 3 droonide müügilepingut. Samal päeval, s.o 22.12.2025, vastas lepingupoole volitatud esindaja: *Esitatud küsimusele vastuseks kinnitan, et perioodil 01.01.2023 – 30.09.2025 on [---] ja Market Group OÜ vahel sõlmitud vähemalt 3 lepingut (ainuüksi vahemikus 05.06 – 19.08.2025.a. on lepingute arv 4)), mille raames on Market Group OÜ-lt ostetud droone ning lepingud on nõuetekohaselt täidetud ja [---] mistahes pretensioone tarnija vastu ei ole.*

Kõnealusele vastusele tuginedes ei ole vaidlustuskomisjoni alust kahelda, et Kolmas isik vastab Tingimusele ja Hankija ei ole selle kontrollimisel eksinud.

30. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus kvalifitseerida Kolmas isik on õiguspärane.

Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmine

31. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks on õigusvastane:

1) tulenevalt hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest;

2) seetõttu, et Vaidlustaja kahtleb, et Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses alltöövõtja hankepassi ja kas Hankija on kontrollinud alltöövõtja puhul kohustuslike ja vabatahtlike kõrvaldamise aluste olemasolu.

31.1. Käesoleva otsuse p-ides 9—30 esitatud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamiseks ning Kolmanda isiku kvalifitseerimiseks on õiguspärased ning puudub alus nende kehtetuks tunnistamiseks. Seega ei kuulu Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks kehtetuks tunnistamisele lähtudes hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest.

---

⁶ Küsimuse ID: 1024150.

31.2. Kolmas isik esitas enda hankepassis teabe, et ei toetu teiste üksuste suutlikkusele, et täita esitatud valikukriteeriumid ning ei kavatse sõlmida lepingu mis tahes osa kohta allhanget kolmanda isikuga. Kuna Kolmas isik ei ole tuginenud kvalifitseerimisel ühegi alltöövõtja kogemusele, puudus tal ka vajadus hankepassi esitamiseks ja Hankijal omakorda kohustus selle alusel kontrollide teostamiseks.

32. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks on õiguspärane.

33. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

33.1. Hankija on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks kogusummas 4234,6 eurot (käibemaksuta), 12,2 tunni õigusabi osutamise eest keskmise tunnitasu määraga 347,1 eurot (käibemaksuga). Kuna Hankija ei saa õigusabikuludelt sisendkäibemaksu maha arvata, sest õigusvaidlus ei seonu käibemaksukohustuslase ettevõtlusega (majandustegevusega) KMS § 2 lg 2 ja 3 lg 1 mõttes, palub Hankija õigusabikulud välja mõista koos käibemaksuga.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvestades vaidlustuse mahtu ning keerukuse astet on Hankija lepingulise esindaja mõnevõrra ülepaisutatud. Vajalikud ja põhjendatud on kulud 10 tunni ulatuses, ehk 3471 eurot (käibemaksuga) ja need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

33.2. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel.

Kolmas isik on tähtaegselt esitanud taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks kogusummas 3277,5 eurot (käibemaksuta), 17,25 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasu määraga 190 eurot. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvestades vaidlustuse mahtu ning keerukuse astet on Kolmanda isiku lepinguliste esindajate kulud ülepaisutatud. Vajalikud ja põhjendatud on Kolmanda isiku kulud 12 tunni ulatuses, ehk 2280 eurot (käibemaksuta) ja need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

33.3. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik